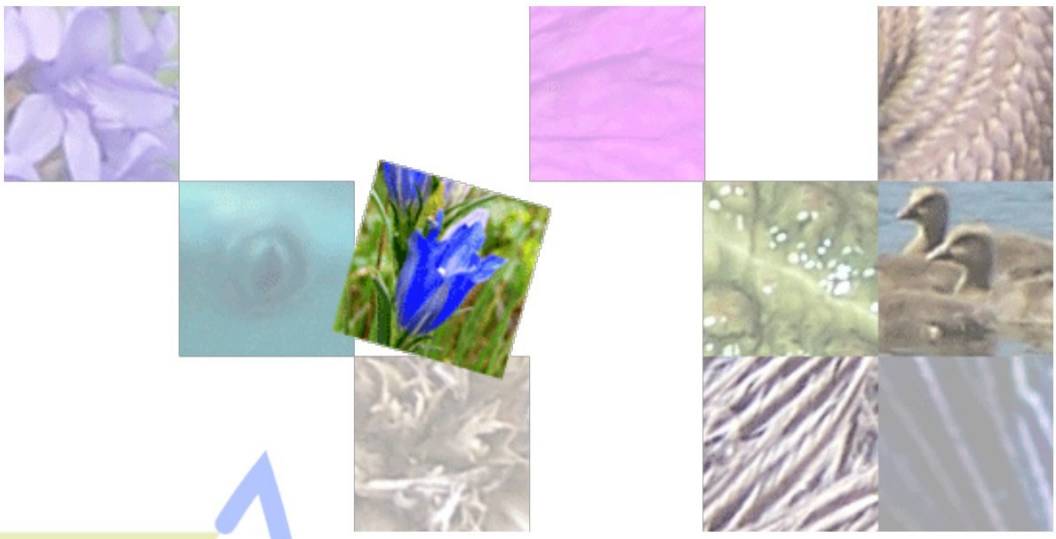

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Schoolstraat 14 te Duiven

N G B

lid Netwerk Groene Bureaus

4 september 2023

projectnummer: 23064

Quick scan flora en fauna

Schoolstraat 14 te Duiven

Opdrachtgever	Gemeente Duiven
Contactpersoon	de heer [redacted]
Projectnummer	23064
Datum	4 september 2023
Auteur	ing. [redacted]
Wijze van citeren	Burgt, [redacted], Quick scan flora en fauna Schoolstraat 14 te Duiven. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2023.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T 026-3034219 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

ECOquickscan
ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1

1.1 Aanleiding 1

1.2 Situering plangebied en gebiedsbeschrijving 1

1.3 Beoogde ingrepen en planning 2

2. WETTELIJK KADER 3

2.1 Gebiedsbescherming 3
2.1.1 Wet natuurbescherming 3
2.1.2 Natuurnetwerk Nederland 3

2.2 Soortbescherming 3
2.2.1 Beschermde soorten 3
2.2.2 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen 4

3. TOETSING 5

3.1 Onderzoeksmethodiek 5

3.2 Beschermde gebieden 5
3.2.1 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming 5
3.2.2 Natuurnetwerk Nederland 6

3.3 Beschermde soorten 6
3.3.1 Vaatplanten 6
3.3.2 Grondgebonden zoogdieren 6
3.3.3 Vleermuizen 8
3.3.4 Vogels 9
3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen 11
3.3.6 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen 11

4. CONCLUSIE 12

4.1 Gebiedsbescherming 12

4.2 Soortenbescherming 12

4.3 Consequenties 13

4.4 Aanbevelingen 14

Bijlagen

Bijlage 1 Literatuurlijst

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Duiven (gemeente Duiven, provincie Gelderland) is aan de Schoolstraat 14 de sloop van het schoolgebouw en verwijderen van het groen beoogd ten behoeve van de bouw van woningen. De optie om het schoolgebouw om te bouwen tot woningen wordt ook nog onderzocht. In het kader van de beoogde ontwikkelingen heeft de Gemeente Duiven aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* gevraagd te beoordelen of deze ruimtelijke ontwikkeling effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende quick scan flora en fauna voorziet hierin.

Ligging (bruin omlijnd) van het plangebied; school inclusief buitenruimte (bron: gemeente Duiven).

1.2 Situering plangebied en gebiedsbeschrijving

Het plangebied aan de Schoolstraat 14 ligt in de bebouwde kom van Duiven ten noorden van het centrum. Het schoolgebouw ligt in een woonwijk tussen het centrum en de provinciale weg N810. Rondom het gebouw liggen voornamelijk woningen; aan de zuidzijde staat nog een gebouw met een maatschappelijke functie. De wijk heeft, afgezien van de tuinen, weinig groen. Wel ligt

grenzend aan het plangebied (oostzijde) een bomenrij die door een deel van de wijk loopt. Aansluitend op het plangebied liggen, naast de Schoolstraat, de Wilhelminastraat en Oranjestraat.

Het plangebied zelf bestaat uit een gebouw met pannendak en aan de achterzijde enkele, waarschijnlijk later aangebouwde, delen met plat dak. Een groot deel van het onbebouwde deel bestaat uit een schoolplein met diverse speelvoorzieningen. Het schoolplein en de rand daaromheen is groen ingericht. Ook de oost- en zuidzijde zijn groen ingericht. Een deel van tuin aan de zuidzijde wordt momenteel gebruikt als moestuin door de huidige gebruikers van het gebouw. Binnen en direct aansluitend op het plangebied zijn geen waterelementen aanwezig.

Een indruk van het plangebied; de voorzijde van het plangebied (boven) met links de moestuin op de voorgrond en rechts de bomenrij aan de oostzijde van het plangebied. De beplanting staat op enkele plekken dicht op de bebouwing (linksonder) en het groene schoolplein met speelvoorzieningen (rechtsonder).

1.3 Beoogde ingrepen en planning

Binnen het plangebied is de sloop van het schoolgebouw en verwijderen van het groen beoogd ten behoeve van de bouw van woningen. De optie om het schoolgebouw om te bouwen tot woningen wordt ook nog onderzocht. Een planning is op dit moment nog niet bekend.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Wet natuurbescherming

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).
Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Natuurnetwerk Nederland niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Beschermde soorten

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor (algemeen voorkomende) soorten.
Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

2.2.2 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen

In de Europese Unie geldt een verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Dit verbod is opgenomen in de Wet natuurbescherming (artikel 3.19, 3.34 en 3.39) en de verboden soorten staan op de zogenaamde Unielijst. EU-lidstaten kunnen de Unielijst aanvullen met invasieve exoten die de nationale flora en fauna bedreigen. Het verbod geldt per 3 augustus 2016 en op 15 augustus 2019 zijn 19 nieuwe soorten toegevoegd aan de Unielijst.
Enkele Aziatische duizendknopen, zoals de Japanse duizendknoop, staan niet vermeld op de Unielijst. Toch worden de Aziatische duizendknopen gezien als de nummer één onder de invasieve exoten. Om verspreiding verdere van de Aziatische duizendknopen in Nederland te voorkomen, is er vanaf 1 januari 2022 een nationaal handels- en bezitsverbod van Aziatische duizendknopen van kracht. Dit geldt voor zowel planten, of delen of producten daarvan, die zich kunnen voortplanten.

In Nederland zijn de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het beleid omtrent de uitvoering van maatregelen voor het uitroeien, beheersen en beheren van Unielijstsoorten. Veel provincies nemen Aziatische duizendknopen ook op in hun beleid van Unielijstsoorten. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van Unielijstsoorten binnen hun bezit en dienen treffende maatregelen te nemen ter preventie, bestrijding of beheersing van Unielijstsoorten.

Aangezien eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst nog in ontwikkeling zijn, gaat deze quick scan alleen uit van een signalerende werking.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voordat een ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, moet eerst onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Bij de werkzaamheden moet er namelijk rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Het uitgevoerde onderzoek (quick scan) bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), het bekijken van de beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, op basis waarvan uitspraken gedaan worden over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen van de beoogde werkzaamheden beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens (analoog en digitaal) en gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdiervereniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer). Dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.
Daarnaast is voorafgaand aan het veldbezoek en op 30 augustus 2023 de NDFF-database geraadpleegd waarbij met name gekeken is naar het voorkomen van beschermde soorten in, of binnen de invloedsfeer van, het plangebied.

Op 16 augustus 2023 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Het doel van deze veldverkenning is om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en om de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 2 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Het plangebied te Duiven ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ongeveer 3 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied ‘Rijntakken’ (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard, dan wel intensief beheerd en gebruikt wordt. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten (met uitzondering van stikstof, zie onderstaand) op het Natura 2000-gebied ‘Rijntakken’ zijn dan ook uit te sluiten.

Stikstof
De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied is ook aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN). In Gelderland is de NNN onderverdeeld in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard, dan wel intensief beheerd en gebruikt wordt. Door het intensieve beheer en gebruik van het plangebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met de NNN.

3.3 Beschermde soorten

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De begroeiing is beperkt tot solitaire bomen met boomspiegels, heestervakken zonder ondergroei, moestuin en enkele verruigde delen. Aansluitend aan het plangebied staan, in het openbaar gebied, laanbomen in heestervakken. De meeste beplanting bestaat uit gecultiveerde soorten. Al deze objecten worden, of zijn tot voor kort, goed en intensief onderhouden. Hierin bevinden zich geen geschikte, bijzondere, groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten. Ook zijn op de muren geen (beschermde) muurplanten aangetroffen. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Wet natuurbescherming, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft. De NDFF-database laat geen afwijkend beeld zien ten opzichte van bovenstaand beschreven waarnemingen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied beschermde (algemeen vrijgestelde) soorten voor als woelrat (Arvicola terrestris), veldmuis (Microtus arvalis), bosmuis (Apodemus sylvaticus), haas (Lepus europeus), konijn (Oryctolagus cuniculus), egel (Erinaceus europeus), huisspitsmuis (Crocidura russula), vos (Vulpes vulpes), bunzing (Mustela putorius) en ree (Capreolus capreolus).
Tevens komen in de omgeving de volgende nationaal beschermde soorten voor als eekhoorn (Sciurus vulgaris), steenmarter (Martes foina), bunzing (Mustela putorius) en de internationaal beschermde soorten als bever (Castor fiber) en otter (Lutra lutra).

Te verwachten (algemene) soorten

Aangezien binnen het plangebied onverharde delen en dichte heestervakken aanwezig zijn, zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als egel en (spits)muizen niet uit te sluiten. De locatie ligt in de bebouwde kom, in een woonwijk en niet in de nabijheid van water; hierdoor zijn bever en otter uit te sluiten.

Eekhoorn

De eekhoorn is een echte boombewoner en leeft bij voorkeur in loof-, naald- of gemengd bos, maar komt ook voor in houtwallen, tuinen en parken. Ze komen ook voor in bebouwd gebied, mits er voldoende voedsel beschikbaar is. De voorkeur van de eekhoorn gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Ze bouwen hun nesten voornamelijk (hoog) in bomen, maar gebruiken soms ook boomholten, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats.

Binnen het plangebied, en aansluitend in de woonwijk, zijn geen grote groenstructuren aanwezig die geschikt leef- en foerageergebied vormen voor een eekhoorn. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen sporen (foerageerresten en/of nesten) aangetroffen. Het voorkomen van de eekhoorn in het plangebied is uit te sluiten.

Steenmarter

De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken; een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen.

Op dit moment is het gebouw nog in gebruik en niet toegankelijk voor de steenmarter. Ook is het gebouw nog in een goede staat van onderhoud. Het voorkomen van essentiële functies (vaste rust- en verblijfplaatsen met name in de zoogtijd) binnen het plangebied is uit te sluiten.

Kleine marterachtigen (waaronder bunzing)

Hermelijnen leven vooral in kleinschalige en structuurrijke landschappen met veel natuurlijke elementen en overgangen. Er is een duidelijke binding met vochtig, nat terrein en oppervlaktewater. Wezels leven in gevarieerd en structuurrijk gebied met een afwisseling van bosschages, zoals ruig grasland en rietland bij water, op (boeren) erven en in groene delen van oudere steden en dorpen. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De omvang van het leefgebied varieert van enkele (wezel) tot enkele honderden (bunzing) hectares, afhankelijk van het voedselaanbod.

Binnen het plangebied, en aansluitend in de woonwijk, zijn geen grote groenstructuren aanwezig die geschikt leef- en foerageergebied vormen voor kleine marterachtigen. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen die wijzen op het gebruik door kleine marterachtigen. Het voorkomen van kleine marterachtigen, waaronder de bunzing, in het plangebied is uit te sluiten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied rosse vleermuis (Nyctalus noctula), gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus) en laatvlieger (Eptesicus serotinus) voor.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor een verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen: gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten, terwijl de rosse vleermuis overwegend in boomholtes verblijft.

Bomen

Tijdens het veldbezoek zijn alle bomen binnen het plangebied onderzocht op holtes. In de bomen zijn geen holtes aangetroffen. Aangezien sommige kronen vrij dicht zijn, is de aanwezigheid van holtes (of spleten) niet volledig uit te sluiten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet volledig uit te sluiten. Negatieve effecten zijn bij het verwijderen van het groen niet uit te sluiten.

Bebouwing

Tijdens het veldbezoek is de bebouwing onderzocht op mogelijke invliegopeningen. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, ruimtes achter daklijsten, etc. Het gebouw is voor vleermuizen toegankelijk via de gevelpannen, open ventilatievoegen, dakbeschot nabij de goten, loodflappen, etc. Hierdoor is de bebouwing geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen; met name gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn daarom niet uit te sluiten. Negatieve effecten zijn bij de sloop (of verbouwing) niet uit te sluiten.

Enkele voorbeelden van voor vleermuizen geschikte openingen.

Massawinterverblijfplaats gewone dwergvleermuis:

Gezien het type gebouw (een laag schoolgebouw), gebruik en gebrek aan een grote diversiteit aan microklimaten (meer en minder vorstvrije ruimtes; afhankelijk van de buiten-/binnentemperatuur)

kan het voorkomen van (massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden uitgesloten in deze bebouwing.

Vliegroutes
Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen hun verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen.

De groenstructuren rondom en grenzend aan het plangebied kunnen een functie hebben als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen. Het (tijdelijk) onderbreken van dergelijke vliegroutes, als gevolg van de werkzaamheden (met name indien bij de herinrichting van het plangebied ook de laanbomen rondom het plangebied moeten wijken), kan een negatief effect hebben op potentiële vliegroutes van deze soorten.

Foerageergebied
Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Aangezien er voldoende alternatieven zijn in de omgeving van het plangebied, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op essentieel foerageergebied van de vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen, zoals kauw (Corvus monedula), ekster (Pica pica), merel (Turdus merula) en houtduif (Columba palumbus). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen; het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli. Echter, buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

Jaarrond beschermde vogels
De provincie Gelderland heeft het beleid van RVO, opgesteld onder de voormalige Flora- en faunawet, ten aanzien van jaarrond beschermde soorten overgenomen. Dat betekent dat van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (steenuil (Athene noctua));
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek (Corvus frugilegus), gierzwaluw (Apus apus) en huismus (Passer domesticus));
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (grote gele kwikstaart (Motacilla cinerea), ooievaar (Ciconia ciconia), kerkuil (Tyto alba), oehoe (Bubo bubo) en slechtvalk (Falco peregrinus));

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk (Falco subbuteo), buizerd (Buteo buteo), havik (Accipiter gentilis), sperwer (Accipiter nisus), wespendief (Pernis apivorus), zwarte wouw (Milvus migrans) en ransuil (Asio otus)).

Gebouwbewonende soorten
Het gebouw is door de aanwezigheid van gevelpannen, overgangen tussen verschillende dakvlakken, zonnepanelen en ruimtes in de dak aftimmering (dakbeschot) geschikt voor jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals gierzwaluw en huismus. De huismus en gierzwaluw zijn een jaarrond beschermde soorten. Negatieve effecten op de huismus en gierzwaluw zijn, bij de sloop (of verbouwing) van het gebouw, dan ook niet uit te sluiten

Enkele voorbeelden van voor jaarrond beschermde vogels geschikte openingen.

Roofvogels en uilen
Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels en uilen, zoals ransuil, buizerd en sperwer, ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. Vanwege het stedelijke karakter van het plangebied, de afwezigheid van grotere groenstructuren en het ontbreken van nesten (horsten) en bomen met grote holtes, is het voorkomen van in bomen broedende jaarrond beschermde vogels uit te sluiten.

<u>Niet jaarrond beschermde vogels</u>
Naast de bovengenoemde vier categorieën is er nog een vijfde categorie (beschermde) vogels. Deze vogels beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze vogels (en hun broedplaatsen) zijn in principe buiten het broedseizoen niet beschermd. Alleen als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen zijn deze soorten wel jaarrond beschermd.

Binnen het plangebied is de aanwezigheid van broedplaatsen van vogels uit de vijfde categorie niet uit te sluiten. Aangezien er in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen

Het plangebied ligt in de bebouwde kom, heeft een stedelijk karakter en is grotendeels verhard en bebouwd. In een dergelijke omgeving komen geen nationaal of internationaal beschermde amfibieën (met uitzondering van algemene, vrijgestelde, soorten; zie onderstaand), reptielen, vissen, insecten (met uitzondering van sleedoornpage (Thecla betulae); zie onderstaand) en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van de beschermde soorten binnen de bovengenoemde soortgroepen zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor.

Landbiotoop van algemene amfibieënsoorten
Aangezien algemene amfibieënsoorten zich waarschijnlijk wel in wateren in de nabije omgeving voortplanten, is het voorkomen van deze amfibieën niet uit te sluiten. Waarschijnlijk is het voorkomen wel beperkt tot de bruine kikker (Rana temporaria), gewone pad (Bufo bufo) en kleine watersalamander (Lissotriton vulgaris). Deze soorten gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken. Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Sleedoornpage
De sleedoornpage leeft in een landschap waarin sleedoornstruweel of pruimen (waardplanten) en markante ontmoetingsbomen aanwezig zijn. Hieraan wordt vooral voldaan bij struwelen langs bosranden, weg- en spoorbermen, holle wegen en akkers. Daarnaast kan de soort vliegen in een stedelijke omgeving waar hij gebruik maakt van sleedoornstruwelen in parken en vrijstaande pruimen in tuinen. De sleedoornpage komt op zeker vier locaties in de bebouwde kom van Duiven voor (met name in parken, maar ook in woonwijken waar waarschijnlijk sleedoorn staat in houtsingels). Op deze locaties zijn meerdere waarnemingen van de soort. In het plangebied is echter geen sleedoorn of pruimenboom waargenomen. Het voorkomen van de soort worden dan ook niet verwacht.

3.3.6 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2.2 heeft deze quick scan een signaleringsfunctie voor unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen. Uit de NDFF-database blijken de Unielijstsoorten nijlgans (Alopochen aegyptiaca), rode Amerikaanse rivierkreeft (Procambarus clarkii), muskusrat (Ondatra zibethicus), roodwangschildpad (Trachemys scripta elegans), reuzenberenklauw (Heracleum mantegazzianum) en smalle waterpest (Elodea nuttallii) voor te komen in de ruime omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen in het plangebied zelf waargenomen.

4. CONCLUSIE

Het plangebied te Duiven betreft een schoolgebouw (inclusief schoolplein) waarop de bouw van woningen is beoogd. Ten behoeve van de bouw wordt het gebouw gesloopt en het groen verwijderd. De optie om het schoolgebouw om te bouwen tot woningen wordt ook nog onderzocht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Duiven ligt niet in of binnen de invloedsfeer van een gebied dat is aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Wet natuurbescherming en/of NNN. Gebiedsbescherming is op deze locatie, met uitzondering van stikstof (zie onderstaand), niet aan de orde.

Stikstof
De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten, zoals egel, algemeen voorkomende (spits)muizen, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Gelderland. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van deze vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. De zorgplicht (zie bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is strikter beschermd. Dit zijn soorten waarvoor bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats, en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn huismus, gierzwaluw en soorten uit de soortgroep vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied.

4.3 Consequenties

Gebiedsbescherming

Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

Soortenbescherming

De verkennende quick scan flora en fauna kan, op basis van het eenmalige veldbezoek, de aanwezigheid van in paragaaf 4.2 genoemde beschermde soorten niet op voorhand uitsluiten. Daarom moet nader onderzoek gedaan worden naar:

- **Vleermuizen,** gebouw- (en boom)bewonende soorten; met name gewone dwergvleermuis en mogelijk ook laatvlieger (bescherming conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee onderzoeksperiodes; van half mei tot half juli (kraam- en zomerverblijfplaatsen) en van half augustus tot eind september (paar- en winterverblijfplaatsen). Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van het gebouw voor vleermuizen. (Massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden niet verwacht. Gedurende het nader onderzoek naar gebouwbewonende soorten wordt gelijktijdig ook onderzoek gedaan naar het foerageergedrag en eventuele andere functies van het plangebied en de nabije omgeving;
- **Huismus** (bescherming conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperiode: 10 maart tot 20 juni, twee (periode 1 april tot 15 mei) of vier onderzoeksrondes;
- **Gierzwaluw** (bescherming conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperiode: 1 juni tot 15 juli, drie onderzoeksrondes (waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli).

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht, zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden vastgesteld. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Verder is er een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming - hoofdstuk 3 altijd van toepassing:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecoloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zou kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van vogels is onder artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) toegestaan mits deze niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden

altijd rekening moet worden gehouden met de aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
- Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
- De werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de (toekomstige) natuurinclusieve inrichting van het plangebied:

- Voor vleermuizen kunnen open stootvoegen aangebracht worden in muren, of vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte;
- Er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden;
- Op het nieuwe dak kan een groendak worden aangebracht. Dit dak draagt bij aan de biodiversiteit, waterretentie en het voorkomen van hittestress;
- Het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- Voor insecten kan een insectenhotel tegen de gevel of in de buitenruimte geplaatst worden. Een insectenhotel is nuttig voor allerlei insecten en heeft tevens een educatieve functie.

Uiteraard kan, als de plannen definitief zijn, ook een biodiversiteitsplan op maat worden gemaakt voor het plangebied. Een plan op maat houdt rekening met de mogelijkheden binnen de beoogde plannen en sluit aan bij de potenties van de omgeving.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden, 2016.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:
www.ravon.nl
www.zoogdiervereniging.nl
www.gelderland.nl
www.rijksoverheid.nl
www.ndff.nl (uitvoerportaal)
www.verspreidingsatlas.nl

BIJLAGE 2

Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming
Voor gebiedsbescherming is hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming bepalend. Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:
- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling
Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming
Voor soortenbescherming is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten. Er zijn verbodsbepalingen opgenomen, bepalingen voor algemene vrijstelling en project specifieke ontheffingen en de belangen die aangetoond dienen te worden om een ontheffing te verkrijgen.

<u>Verbodsbepalingen</u>
Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1)
Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk te storen (tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort). Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen en eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)
Het is verboden in het wild levende dieren (waaronder diverse vogelsoorten) van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk te verstoren, eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.
Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten (artikel 3.10)
Het verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel A, opzettelijk te doden of te vangen, vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage van de Wet natuurbescherming, onderdeel B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht
Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Wet natuurbescherming ook een zorgplicht. In artikel 1.11 is opgenomen dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat schadelijke handelingen achterwege blijven, dan wel noodzakelijke maatregelen getroffen worden om die schadelijke gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt worden.

Procedurele consequenties
Voor ruimtelijke ingrepen is het allereerst van belang te toetsen of er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de nationaal beschermde soorten zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het konijn of de vos.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van beschermde soorten is ontheffing ex. artikel 3.3, 3.8 en/of 3.10 van de Wet natuurbescherming nodig van Gedeputeerde Staten. Het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep, indien er sprake is van een overtreding van één van de bovenstaande beschreven verbodsbepalingen, kan door middel van een goedgekeurde gedragscode of een verkregen ontheffing. Een gedragscode geldt voor zowel de internationaal beschermde soorten als de nationaal beschermde soorten.

In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor een ontheffing zijn procedurele consequenties afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Er zijn drie soorten verbodsbepalingen en gekoppeld aan deze bepalingen zijn er ook drie beschermingsregimes:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, verdrag van Bern en/of Bonn;
- nationaal beschermde soorten.

Voor het verkrijgen van een ontheffing moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een ontheffing kan worden verkregen voor het overtreden van de verbodsbepalingen. Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.